

РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В «3D»: ДОСТУПНІСТЬ, ДІАЛОГ, ДИНАМІКА

ЗБІРНИК

тез доповідей III Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року)

Полтава
2023

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)

**РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ
НАВЧАННЯ В «3D»:
ДОСТУПНІСТЬ,
ДІАЛОГ, ДИНАМІКА**

ЗБІРНИК

тез доповідей III Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року)

**Полтава
ПУЕТ
2023**

Програмний комітет:

Н. В. Копоней, д. пед. н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ; завідувачка аграрно-економічного відділення ВСП «Фаховий коледж управління, економіки і права Полтавського державного аграрного університету»;
С. І. Нестуля, д. пед. н., директор Навчально-наукового інституту лідерства, професор кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
І. М. Бунейка, викладач іноземних мов у Школі іноземних мов та літератури Університету Ляньчжоу (Китай);
Р. С. Грицьов, д. ф.-м. н., професор факультету фізики Аріельського університету (Ізраїль);
М. В. Грицьова, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, ректор, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка;
В. О. Жамардій, д. пед. н., доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини, Полтавський державний медичний університет;
В. Підліснюк, д. хім. н., професор кафедри хімічної екології та технологій очистки довкілля Університету Яна Євангеліста Пуркіне, Усті над Лабем (Чехія);
І. О. Солошич, д. пед. н., професор, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського;
Н. О. Ткачова, д. пед. н., професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди;
В. О. Балуєк, к. пед. н., заступник директора з навчальної роботи ВСП «Фаховий коледж управління, економіки і права Полтавського державного аграрного університету»;
Hoggan Chad, Associate Professor of Adult & Lifelong Education, North Carolina State University (USA);
Sansonov Pavel, Associate Professor, PhD, College of Education, University of Louisiana at Lafayette (USA).

Організаційний комітет:

Голова – *О. О. Нестуля*, д. і. н., професор, ректор університету ПУЕТ;
Співголова – *Н. С. Педченко*, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ;
О. В. Манжура, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;
Ю. С. Матвієнко, к. пед. н., проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;
І. М. Петренко, д. і. н., професор кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Члени оргкомітету та редакційної колегії:

І. С. Тодорова, к. психол. н., доцент, заступник завідувача кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
С. О. Шара, к. п. н., доцент кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
І. В. Усаєв, к. філос. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
К. С. Пивоварська, к. філос. н., старший викладач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
М. М. Іващенко, директор Інформаційного центру ПУЕТ;
Н. І. Манжура, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;
В. В. Саранич, к. філол. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ, вчений секретар;
Л. М. Діденко, директор центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 1491 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-442-0

Збірник містить матеріали виступів учасників III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка», присвячені висвітленню актуальних питань теорії та практики реалізації концепції ресурсно-орієнтованого навчання як нової освітньої парадигми й особливостям створення сучасних електронних освітніх ресурсів, педагогічних технологій, авторських методик навчання в Україні та за її кордонами.

УДК 004.92:378.147.091](062.552)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За вигляд, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2023

ISBN 978-966-184-442-0

- Пахомова Н., Падун В.**
 ПІГОТОВКА ФАХІВЦЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ
 ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
 НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ 1313
- Петришин О. В., Донченко В. І.**
 САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК ОДИН З ОСНОВОПОЛОЖНИХ
 ПРИНЦИПІВ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО
 НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
 ЦІЛІСНОГО ДИНАМІЧНОГО ПРОЦЕСУ
 ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
 КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ 1317
- Піщікова Н. О.**
 ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ
 МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
 ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ
 КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ 1323
- Пономарьова І. І.**
 ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ
 МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ
 ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН 1327
- Равлюк Т. А.**
 ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ
 ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА» В СУЧАСНИХ УМОВАХ..... 1331
- Савченко О. А.**
 МЕТОД ТЕСТУВАННЯ – ВИД РЕЗУЛЬТАТИВНОГО
 КОНТРОЛЮ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ
 ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС
 ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН 1333
- Сбітнєв В. В.**
 ІГРОВІ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ
 ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ 1336

та студентів, адже саме від цього залежить значною мірою якість підготовки фахівців. Організація дистанційного навчання потребує вдосконалення, що передбачає розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та методів і форм їх реалізації.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.). Освітній портал. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.
2. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? Vsemisto info : Портал міста Чернівці: [офіц. портал]. 2013. 4 серп. URL: <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jak-vona-prazjuje>.
3. Енциклопедичний словник з дистанційного навчання / авт.-уклад. Олексенко В. М. Харків : КП Друкарня № 13, 2004. 164 с.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>.
5. Закон України «Про вищу освіту». Документ 1556-VII, чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2023, підстава – 2834-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
6. Положення про дистанційне навчання. URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/
7. Андрусенко Н. Дистанційне навчання в Україні. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.). Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf.

О. В. Петришин, к. пед. н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри фізичної та реабілітаційної медицини oleksandrpetrishin@gmail.com;

В. І. Донченко, к. пед. н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри фізичної та реабілітаційної медицини vik.donchenko@gmail.com
Полтавський державний медичний університет

САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК ОДИН З ОСНОВОПОЛОЖНИХ ПРИНЦИПІВ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІЛІСНОГО ДИНАМІЧНОГО ПРОЦЕСУ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ

Інноваційна педагогічна діяльність пов'язана з відмовою від стереотипів у навчанні, створює нові нормативи особистісно-творчої, індивідуально спрямованої діяльності педагога, розроб-

ляє педагогічні технології, що реалізуються в цій діяльності. Особливо важливим це стає нині, коли пріоритетом державної політики є оптимізація професійної підготовки з акцентуванням не на оцінці процесу навчання, а на результаті, не на тривалості навчання, а на його якості.

Сучасна педагогічна наука характеризується пошуком інновацій, спрямованих на створення умов формування і розвитку цілісної, творчої, вільної особистості, здатної до соціалізації, адаптації й самореалізації в суспільстві, а також розкритті суті інноваційних підходів у навчальному процесі та врахуванні основних компонентів впливу на їх реалізацію. Загальний характер освітніх реформ в Україні пов'язаний насамперед із інноваційними тенденціями розвитку освіти. Педагогічна інноватика, яка набула поширення в освіті, включає ідеї, методи, технології, комплекс елементів, які несуть прогресивні засади; творчий пошук; оригінальні вирішення педагогічних та навчальних проблем [1].

Прагнення до інтеграції у світову спільноту ставить перед педагогікою завдання створення нових концепцій, які враховували б соціальні реалії сучасності. Освіта сьогодення покликана забезпечити молоді необхідні компетентності для особистісного розвитку, участі в процесах розбудови суспільства, адаптації до сучасного ринку праці, використання свого потенціалу впродовж життя.

Державна політика у сфері вищої освіти відповідно до Закону України «Про вищу освіту» ґрунтується на принципах: доступності вищої освіти; міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейській простір за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи; відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою; сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного фахівця та створення умов для освіти впродовж усього життя [2].

Поширення інноваційних технологій в освітній галузі стало об'єктивною закономірністю, зумовленою новою філософією освіти. Інновації варто розглядати як ефективні та результативні нововведення у змісті, методах, засобах і формах навчання та виховання особистості, в управлінні системою освіти, в організації освітнього процесу, у структурі закладів освіти.

Особливої актуальності набули інновації з початком широкомасштабної війни, розв'язаної російською федерацією на території України, коли стало життєво необхідним приймати швидкі, нестандартні, по суті – інноваційні рішення.

Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Саме тому підтримка активного упровадження інновацій в освітню галузь під час війни стала одним із ключових напрямів роботи Міністерства освіти і науки України та його підрозділів [1].

Сучасний світовий простір характеризується глобальним зниженням рівня здоров'я населення, внаслідок чого актуалізується потреба у кваліфікованих фахівцях, і медичної галузі, зокрема, здатних розробляти та застосовувати новітні комплексні реабілітаційні технології, що, зі свого боку, зумовлює вивчення різних аспектів професійної підготовки фахівців із фізичної реабілітації для розвитку галузі фізичної терапії й ерготерапії в Україні.

Наразі в Україні є дуже актуальним питанням фізичної реабілітації оскільки різні захворювання і травми периферичної нервової системи та інші є соціально значущою проблемою зараз. Особливо така необхідність у кваліфікованих спеціалістах значно зросла внаслідок воєнних дій на території України. Тож фізична терапія вийшла на новий рівень розвитку – ерготерапія, який полягає у вдосконаленні старих методів терапії та введення сучасних, прогресивних реабілітаційних заходів.

Життя і здоров'я людини є найважливішою соціальною цінністю сучасної цивілізації. Суспільна потреба в збереженні, відновленні та зміцненні здоров'я населення, а також бажання громадян нашої країни бути здоровими, породжує попит на фахівців, які здатні коригувати психофізіологічний стан людини з використанням не тільки медичних засобів, а й засобів фізичної культури. Такий вплив значно прискорює одужання й забезпечує максимально можливе відновлення втрачених функцій, а також підтримання та підвищення рівня здоров'я населення.

Саме тому галузь фізичної терапії стрімко розвивається на теренах України, що, в свою чергу, визначає наявність потреби у фахівцях із відповідної спеціальності. Водночас, сучасні тенденції розвитку медичної галузі та фізичної терапії в Україні

позначені помірними успіхами в становленні реабілітаційного напрямку, головним спрямуванням якого визначено поетапне, відновне комплексне лікування патологічних процесів, захворювань й ушкоджень організму людини. На окрему увагу заслуговує дослідження проблеми системи професійної підготовки фахівців зі спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія».

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. одним з головних напрямків розвитку освіти є впровадження сучасних технологій, які забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу і доступність освіти [3]. Для здійснення цього, стосовно вищих медичних закладів, необхідно побудувати відповідне освітньо-наукове середовище, у якому учасники навчального процесу постійно знаходяться протягом усього періоду навчання (як в аудиторії, так і за її межами), що забезпечує вільний доступ до освітніх ресурсів, а також сприяє підвищенню рівня теоретичної підготовки і формуванню професійних компетентностей майбутніх медиків.

Наскрізний технологічний процес як парадигмальне явище сучасної вищої освіти спонукає викладачів не лише до обов'язковості застосування сучасних технологій навчання, адекватного вибору найоптимальніших з них, а й до переоцінки принципів викладацької діяльності. Отже, актуалізується два наскрізних питання: вибір викладачем технології навчання студентів у закладах вищої освіти як стратегії освітньої діяльності та вибір принципів організації й реалізації цього процесу.

Ключовою, сутнісною ознакою інновації вважається її здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності фахівця, адже освоєння нової техніки чи технології вимагає невинного розвитку, зростання над собою, що почасти може призводити до появи нової якості, у тому числі – не передбаченої інновацією. Тому особливо гостро ця специфіка проявляється у сфері освіти, оскільки така інноваційна діяльність відображається на великій кількості майбутніх фахівців, які вже за кілька років почнуть активну професійну діяльність із застосуванням освоєних знань і технологій [2].

Зокрема, варто враховувати, що впровадження інноваційних технологій у будь-якій сфері господарської діяльності, пов'язане з рядом труднощів, як організаційного, так і фінансового, соціального, безпекового характеру. Певно, це є однією з ключових причин того, що незважаючи на деклароване орієнтування

численних реформ на впровадження інновацій в Україні, на практиці ми можемо спостерігати тільки зміну ситуації в освітній сфері, яка обумовлена радше демографічними, соціальними, економічними й зрідка – політичними процесами, але жодним чином не цілеспрямованою інноваційною діяльністю.

Саме це й обумовлює вкрай високу актуальність дослідження особливостей впровадження ресурсно-орієнтованого навчання як виду інноваційних технологій в діяльність вищих навчальних закладів.

Аналіз практичних здобутків зарубіжних та вітчизняних науковців дозволив нам констатувати, що ефективність діяльності викладача в умовах застосування сучасних технологій навчання, зокрема – технологій ресурсно-орієнтованого навчання, залежить від дотримання ним певних дидактичних принципів: професійної компетентності, дидактичної забезпеченості та різноманітності, співпраці, творчості та адаптивності [1].

Особливо визначальними є останні два принципи: творчості, який полягає у тому, що, застосовуючи технології ресурсно-орієнтованого навчання, викладач, за відсутності методичних посібників зокрема, і вимушений, і зобов'язаний бути творчим; адаптації – адаптація технології ресурсно-орієнтованого навчання до студентів має відбуватися шляхом пошуку ефективного методу їх стимулювання до активної діяльності, самостійної роботи. Природно, що повного адаптування технологічного матеріалу до студентських здібностей та потреб – неможливе. Проте, слід зазначити, що використати сприятливі умови для освіти упродовж усього життя зможе лише той студент, який свідомо прагне постійно здобувати нові знання, вдосконалювати свої професійні компетентності, є активним пошукувачем і дослідником сучасного інформаційного середовища, підвищує інтелектуальний та творчий потенціал за рахунок самоорганізації, здатний ставити перед собою цілі та досягати їх, самостійно приймати відповідальні рішення, тобто мати високий ступінь саморегуляції.

Саморегуляцію визначають як цілісну систему психічних засобів, за допомогою яких людина здатна керувати своєю цілеспрямованою активністю, і самостійна пізнавальна діяльність у цьому контексті розглядається як одна із важливих складових життєдіяльності особистості. Сучасні психолого-педагогічні дослідження свідчать, що одним з найважливіших психологіч-

них чинників, які впливають на ефективність діяльності людини, є здатність до саморегуляції як до переважно усвідомленого, цілеспрямованого планування, побудови та перетворення суб'єктом власних дій та вчинків, стратегії життєдіяльності загалом відповідно до актуальних потреб, мотивів, особистісно значущих цілей, спрямованості [2].

Враховуючи вище зазначене, ресурсно-орієнтоване навчання розглядається як цілісний динамічний процес організації і стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів з оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища, який передбачає оптимальне використання тандемом «студент-викладач» матеріально-технічних, навчально-методичних, фінансових та інформаційних ресурсів. Разом з тим, їх самостійна пізнавальна діяльність, тарктується як комплекс дидактично передбачених зусиль студентів, які збагачують інтелектуальну чутливість та сприяють поглибленому самостійному пошуку під керівництвом викладача тієї інформації знань, котра «працює» на фаховий досвід – формування вміння та навички щодо подальшого професійного самовдосконалення.

Саморегуляція є вищим ступенем діяльності студента у процесі навчання, коли вміння виконувати навчальні операції перетворюється на навички і послідовність їх здійснюється автоматично. Цей принцип є орієнтацією студента на те, щоб вони завжди налаштовували себе на успіх: у навчанні, у житті, у майбутній професійній діяльності. Логічним є виокремлення принципу саморегуляції як одного з основоположних принципів ресурсно-орієнтованого навчання студентів, який полягає у використанні студентом різних засобів навчання, які сприятимуть оволодінню засобами виконання навчальних операцій таким чином, що будь-яка зміна умов завдання, зустріч з ускладненням спричиняла включення таких механізмів мислення, які призводять до самостійного розв'язку завдання чи проблеми.

Таким чином, новітні інноваційні освітні технології дають широкі можливості диференціації та індивідуалізації навчальної діяльності. Результат застосування освітніх технологій залежить не стільки від майстерності викладача, скільки від мотивації та можливості студента до самонавчання, аналізу використаної літератури.

Освітні технології пов'язані з підвищенням ефективності навчання і виховання і спрямовані на кінцевий результат освіт-

нього процесу – це підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних успішно освоювати нові, професійні та управлінські області, гнучко і динамічно реагувати на мінливі соціально-економічні умови; володіють високими моральними і громадянськими якостями в умовах інноваційного освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Кононець Н. В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання. Педагогічні науки : зб. наук. пр. Полтава, 2012. Вип. 54. С. 76–80.
2. Лісогор Л. С. Підготовка конкурентоспроможних фахівців системою вищої освіти: проблеми та перспективи. Вісник Черкаського університету. Серія : Економічні науки. 2017. № 4 (1). С. 48–54.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. – 2011. – 37 с. URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.

***Н. О. Піщикова**, викладач вищої категорії, ст. викладач,
викладач педагогіки
wafelka73@gmail.com
Комунальний заклад Сумської обласної ради «Путивльський
педагогічний фаховий коледж імені С. В. Руднева»*

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Професія педагогів особлива – від результатів її діяльності залежить майбутнє учнів як громадян країни, якими професіоналами вони будуть, які життєві вибори будуть здійснювати і наскільки ефективно будуть функціонувати в сучасних реаліях.

Згідно з концепцією Нової української школи [4] критичне мислення належить до тих наскрізних умінь, якими повинен оволодіти кожен учень поряд з десятьма ключовими компетентностями, покладеними в основу формування випускника української школи як цілісної, усебічно розвиненої особистості, патріота з активною громадянською позицією, інноватора, здатного змінювати навколишній світ.

Формувати здатність учнів критично оцінювати події та факти життя суспільства може лише вчитель, у якого сформовано критичне мислення, що супроводжує його постійно в процесі педагогічної діяльності.